

Patton

Joan F. Mira

Jo no sabia que a Luxemburg, molt prop de la capital del Gran Ducat, hi havia un cementeri militar de la II Guerra Mundial, o més ben dit dos cementeris: el nord-americà, que és molt pulcre i molt clàssic, i l'alemany, que és bastant més modest. M'ho va explicar un senyor molt amable, alt funcionari de les institucions de la Unió Europea, i animador, entre alguns altres, del cercle català d'aquell país. Va insistir que el cementeri era un lloc que valia la pena conèixer, i ell mateix m'hi acompanyà en la visita. Jo, que sóc una persona rigorosament pacífica i fins i tot pacifista, que ni tan sols vaig fer el servei militar quan era obligatori, que tinc una repulsió profunda per la violència i la sang, també tinc, paradoxalment, una afició molt antiga pel "cinema de guerra", per les batalles en la pantalla gran (si estan ben fetes, no com la penosa batalleta final de la pel·lícula *Alatriste*), i molt especialment pels films que tracten de les grans guerres europees del segle passat, la primera i la segona. Deu ser que és la meua o nostra història, que les guerres, en definitiva, han fet el continent tal com és –la Guerra de Successió ara fa tres-cents anys, les últimes guerres dels Balcans, fa a penes una dotzena d'anys–, o simplement que a mi em queda allà al fons un record dels tebeos de la col·lecció *Hazanas bélicas* que llegia de menut, i on els alemanys eren sempre nazis repugnants i els japonesos sempre traïdors i cruels. Els americans, evidentment, sempre eren bons i nobles i sempre acabaven guanyant. Ni *El guerrero del antifaz*, ni *Roberto Alcazar* em van deixar cap residu ni solatge, cosa que m'ha estalviat moltes reaccions i sensacions d'un patriotisme espanyol de "Reconquista" i d'honor a colps de puny. Més tard vingueren alguns films que he vist més d'una vegada, com ara *Patton* i *La batalla de les Ardenes*, que són els que fan al cas en aquesta història. Perquè justament són els soldats americans morts a les Ardenes i en l'ofensiva posterior els que hi ha enterrats pulcrament a Luxemburg, i al capdavant, en posició de comandament dels morts, la tomba del general Patton, aquell personatge magistralment encarnat en el film que porta el seu nom, que de petit només llegia la Bíblia i la *Ilíada*, i que va ser el millor comandant de blindats de tota la guerra, només comparable al mític Rommel. Però Rommel era un aristòcrata, no un nazi, participà en l'atemptat contra Hitler, va ser condemnat a mort, i el seu nom queda ambigu i confús. Patton és l'heroi sense taca, aspre i noble, vestit de qualsevol manera, un home d'aspecte vulgar, popular, no un militar orgullós i estirat. Ací reposa, sota una creu de marbre blanc i sense nom, destacada davant de les altres cinc o sis mil creus idèntiques (i algunes estrelles de David) que formen rengles perfectes en un prat ondulat d'herba tendra i verdíssima.

Cementeris com aquest els havia vist només en fotografia, o en la pantalla petita o gran, i provoquen una sensació de serenor difícil d'explicar. No sé com deuen ser els cementeris

militars de Normandia, segurament molt més grans, però aquest de Luxemburg provoca una sensació de serenor, i supose que als escassos visitants els podria fer reflexionar tant com a mi. Explica el vigilant del lloc que, a més d'americans i de turistes curiosos, la tomba de Patton tenia un atractiu especial per als xinesos del temps de Mao, quan venien per algun motiu a Luxemburg. A la Xina, assegura, no tenien doctrina militar en matèria de divisions blindades, i a l'exèrcit estudiaven les tàctiques de general americà. No sé què devien pensar els xinesos davant de la creu blanca de Patton i dels milers d'altres creus. No sé si devien entendre per què van morir aquells milers de soldats vinguts de Kansas o d'Ohio. No sé tampoc, i això és molt pitjor, si ho entenen ara mateix els europeus més joves, els que no tenen ja cap memòria de què va significar tot allò, ni l'han rebuda tampoc a l'escola. Les creus de marbre són netes, pulcres, blanquíssimes, l'herba és suau i impecablement tallada. Patton deu descansar en pau de tantes batalles guanyades. I la memòria s'esvaeix lentament.

"Explica el vigilant del lloc que, a més d'americans i de turistes curiosos, la tomba de Patton tenia un atractiu especial per als xinesos del temps de Mao, quan venien per algun motiu a Luxemburg. A la Xina, assegura, no tenien doctrina militar en matèria de divisions blindades, i a l'exèrcit estudiaven les tàctiques de general americà"